

شناسه	مقررات و روبه اجرایی	تاریخ	۱۴۰۳/۰۹/۱۳
عنوان	مشکلات و ابهام در اجرای ماده ۴۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۴۰۰/۳/۲ مجلس شورای اسلامی		
مرجع طرح	کمیسیون گمرک اتاق ایران		
شرح دستور	<p>کمیسیون گمرک اتاق ایران طی نامه شماره ۵۰/۲/۲۱۵۵۷/د مورخ ۱۴۰۳/۰۷/۰۹ درخواست نموده به ابهاماتی که در نحوه اجرای ماده (۴۲) قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب ۱۴۰۰/۳/۲ مجلس شورای اسلامی وجود دارد، پرداخته شود. بر اساس مفاد این ماده، گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است "معادل دوازده در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی که حقوق ورودی آنها وصول می‌شود، به حساب تمرکز وجوه وزارت کشور واریز نماید و وزارت کشور نیز مکلف است وصولی هر ماه را تا پانزدهم ماه بعد به حساب شهرداری‌ها و... واریز نماید."</p> <p>هر چند مشخص نیست قانونگذار به چه دلیل تکلیف واریز این عوارض را برعهده گمرک گذارده در حالی که می‌توانست چنین اقدامی را (همچون گذشته) مستقیماً به خزانه تکلیف نماید، لیکن درج این عبارت در ماده ۴۲ قانون مذکور، باعث بروز ابهاماتی در نحوه اقدام گردیده، به طوری که (با پیگیری وزارت کشور-سازمان شهرداریها مبنی بر دریافت سهم تعیین شده در متن قانون) دیوان محاسبات کشور (شورای مشورتی حقوقی) قائل بر این است که مبلغ مذکور مستقل از ارزش افزوده موضوع ماده (۷) قانون یاد شده می‌باشد، لذا هر دو مأخذ جداگانه قابل وصول خواهد بود. در حالی که نظر اقوی بر این است که تکلیف مندرج در ماده قانونی مزبور صرفاً در خصوص چگونگی توزیع مالیات بر ارزش افزوده در سر فصل و عنوان مربوطه (فصل نهم) بوده و دلالتی بر اخذ عوارض جدید از صاحبان کالا ندارد.</p>		
جمع‌بندی جلسه کارشناسی	<p>در جلسه کارگروه تخصصی شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی که با حضور نمایندگان از کمیسیون اقتصادی و معاونت قوانین مجلس، دیوان محاسبات کشور، سازمان بازرسی کل کشور، سازمان برنامه و بودجه، وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت صمت، گمرک ج.ا.ا، سازمان توسعه تجارت، سازمان شهرداری ها، کمیسیون‌های مالیات و گمرک اتاق ایران، اتاق تهران، مرکز پژوهش‌های اتاق ایران، اتاق اصناف و کارشناسان مالیاتی و مرکز بهبود کسب‌وکار اتاق ایران برگزار گردید، حضار نظرانی به شرح زیر ابراز داشتند:</p> <p>آقای نقدی (گمرک):</p>		

در قانون مالیات بر ارزش افزوده سال ۱۳۸۷ در تبصره (۳) ماده (۴۱) حکمی می‌آید که "معادل دوازده در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی که حقوق ورودی آنها وصول می‌شود از محل اعتباراتی که همه ساله در قوانین بودجه سنواتی کل کشور منظور می‌شود در اختیار وزارت کشور قرار گیرد تا بر اساس مقررات تبصره ۲ ماده ۳۹ این قانون به شهرداریها و دهیاریهای سراسر کشور به‌عنوان کمک پرداخت و به هزینه قطعی منظور شود."

این قانون مبنا را تعیین می‌کند؛ حکمی برای دریافت عوارض جدید ندارد. در سال ۱۴۰۰ که همین حکم در قالب ماده ۴۲ می‌آید صدر ماده هیچ تفاوتی ندارد؛ باز می‌گوید معادل ۱۲ در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی آنها وصول می‌شود. تا اینجا می‌شود مقدمه یا نهاد، یعنی خبر یا حکمی را بیان نمی‌کند. مبنا را دارد می‌گوید گمرک موظف است معادل دوازده در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی که حقوق ورودی آنها وصول می‌شود، به حساب تمرکز وجوه وزارت کشور واریز نماید و وزارت کشور نیز مکلف است وصولی هر ماه را تا پانزدهم ماه بعد به حساب شهرداریها و... واریز نماید.

بنابراین در این قانون از سال ۱۳۸۷ تا سال ۱۴۰۰ فقط بجای اینکه برود سازمان برنامه و بودجه، این وجوه را کسر و محاسبه می‌کردند و به وزارت کشور می‌دادند، از سال ۱۴۰۰ بجای اینکه سازمان برنامه تخصیص بدهد، می‌گویند گمرک معادل این مبلغ را بدهد به وزارت کشور. ما برداشتمان در گمرک این بوده و هست که می‌گوییم منطبق بر قانون است. حکم مندرج در ماده ۴۲ که در فصل نهم قانون مالیات بر ارزش افزوده آمده و فصل نهم ناظر بر توزیع و تسهیم درآمدها است. حکم دلالت بر اخذ وجه جدید ندارد. بلکه در فصل نهم که ناظر بر تسهیم و توزیع درآمدها است وجوهی که از محل این قانون مشخص شده در ماده ۵ و ۷ که ناظر بر درآمدها است نحوه توزیع و تقسیمش را دارد قانونگذار حکم می‌گذارد. بر این اساس ما استعلامات متعددی بخاطر ابهامی که از سوی وزارت کشور (سازمان شهرداریها) مطرح شد از سوی مراجع متعدد مطرح کردیم. سازمان برنامه، وزارت اقتصاد، سازمان امور مالیاتی، کمیسیونهای مختلف مجلس. تا امروز هیچکدام از این مراجع دستور یا نظریه‌ای دال بر اخذ مبلغ مزاد به ما اعلام نکرده تا اخیرا در جلسه‌ای که در کمیسیون عمران بودیم، عزیزانمان در دیوان محاسبات می‌گفتند که در شورای حقوقی‌مان نظر بر این شده که این مبلغ مزاد است که ما استدلال آوردیم که به چند دلیل نمی‌تواند مزاد باشد. ۱- در فصل تخصیص و توزیع است. ۲- به استناد اصل ۵۳ و ۵۱ قانون اساسی هر گونه وجهی الزاما باید در قانون تصریح شود. ۳- در هیچیک از قوانین سالیانه و قانون مالیات

بر ارزش افزوده، هیچ حکمی برای وصول داده نشده حتی ردیف درآمدی هم تا سال گذشته چک کردیم در هیچ یک نه در احکامش آمده، نه درآمدی نه سقف درآمدی. در ماده ۴۲ می‌گوید معادل ۱۲ در هزار را بگیرید. هیچ حکمی برای وصول ندارد. بعد با وزارت کشور ابهام پیش آمد؛ بعد گفتند در صورت ابهام تنها موظفند از معاونت حقوقی رئیس جمهور استعلام کنید. این را در ۱۴۰۲ معاون اول رئیس جمهور به همه دستگاه‌های اجرایی ابلاغ کرده. در بند ۳ این ابلاغیه می‌گوید برای رفع هرگونه ابهام دستگاه‌های اجرایی موظفند صرفاً از معاونت حقوقی استعلام کنند و هرگونه استعلام از مراجع دیگر ممنوع است. دستگاه استعلام‌کننده نمی‌تواند بر اساس مراجع غیرمجاز اقدام کند. معاونت حقوقی در پاسخ به استعلام وزارتخانه صراحتاً اعلام کرده که این مبلغ، مبلغ مازاد نیست.

ما بر این اساس عمل کردیم و بر اساس رای دیوان عدالت اداری در رای وحدت رویه شماره ۱۹۹/۸۲ مورخ ۸۲/۵/۱۹ می‌گوید اصل، بر عدم اخذ عوارض است مگر اینکه حکم صریح قانون بر وصول باشد که در حکم قانون است. وزارت صمت صراحتاً نوشته که در حکم مازاد نیست. وزارت صمت قبول ندارد. ریاست جمهوری قبول ندارد. مرکز پژوهش‌ها نظرشان بر عدم مازاد است.

آقای فرود عسکری (گمرک):

ما مفاد تبصره ۳ ماده ۴۱ سال ۱۳۸۷ را عیناً در سال ۱۴۰۰ آورده‌ایم اتفاق خاصی نیفتاده است. تنها اتفاق اینکه آنجا در اعتبارات سالیانه دیده می‌شد. اینجا گفته‌اند گمرک بگیرد. دوستان مالیاتی می‌گویند می‌خواهید بگیرید، بگیرید فقط از مالیات بر ارزش افزوده نگیرید. حکم جدیدی صادر نشده اگر بگیریم تحت چه نامی بگیریم. بعد کجا بریزیم. یک مصوبه هم تسهیم آن داده در آنجا هم حکمی صادر نکرده. اگر این مبلغ اضافه را ابلاغ کنیم قطعاً واردات متوقف می‌شود. این، همه کالاها را پوشش می‌دهد همه کالاهای ورودی را مشمول می‌شود حتی معاف‌ها.

آقای جوانمردی (سازمان شهرداریها):

زمانیکه قانون ابلاغ شد ما ۳۰ مورد مکاتبه داشتیم بحث‌های مفصلی با بازرسی و دیوان محاسبات داشتیم آنچه شفاف است ۱۲ در هزار کالاهای وارداتی است. در سال ۱۴۰۲، ۴۰۳ میلیارد تومان به حساب وزارت کشور واریز شده که کل ارزش کالای وارداتی ۴۲۲ همت بوده که تقریباً سهم ما می‌شد ۵ همت. اول این

محل بحث ماست. دوم گمرک می گفت من مستقیماً نمی توانم به حساب شما بریزم. مسیر وصولی باید از مسیر خزانه بگذرد. طبق قانون این درست بود. ولی اینجا صراحت داریم که گمرک باید واریز کند. در مورد استعلام از معاونت حقوقی درست است. ما استعلام کردیم از دیوان محاسبات. شورای حقوقی دیوان هم گفتند این مبلغ باید از مازاد واریز شود. در جلسه کمیسیون عمران در آنجا بحث شد. ۲۲/۸ همت سهم وزارت کشور از محل اجرای این قانون شد. که کمتر از ۱/۲ همت واریز شده. برای ما مسئله اینست که قانون اجرا شود. ما مرجع تفسیر آن نیستیم.

آقای رشیدی (دیوان محاسبات):

حواسمان باید باشد که این موضوع ابعاد مختلف دارد. اینکه بحث کالای اساسی دچار مشکل می شود مسئله درستی است. یک بعد خاص را نتیجه بگیریم ابعاد دیگر را بحث کنیم. بحث حقوقی دکتر نقدی بحث درستی است. وقتی قانونگذار خودش گفته این پول را بگیرید و این گرفتن آثار اقتصادی و اجتماعی دارد. قانونگذار تصمیم گرفته. قانونگذار باید جوابگو باشد. حتماً حکمتی داشته. دیوان ابتدائاً ورود نکرده بود. خود دولت ورود کرد. بواسطه این ورود از دیوان رسماً پرسیده اند که تکلیف چیست؟ این ۱۲ در هزار مستقل است یا از ماخذی است که قبلاً وصول می شده؟ این بحث رفت شورای حقوقی دیوان. شورای حقوقی، رئیس آن خود دادستان است. نمایندگان حوزه های مختلف در دیوان حضور دارند. از مجلس حضور دارند. از خزانه حضور دارند. افراد وزین حقوقی کشور هستند. متنی که برای اینکار وجود دارد ملاحظه بفرمایید. می گوید گمرک جمهوری اسلامی ایران موظف است معادل دوازده در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی که حقوق ورودی آنها وصول می شود، به حساب تمرکز وجوه وزارت کشور واریز نماید و وزارت کشور نیز مکلف است وصولی هر ماه را تا پانزدهم ماه بعد به حساب شهرداری ها و ... واریز نماید.

از کجا این مبلغ را برداریم و بدهیم. این ماخذ جدید است یا از چیزهایی که قبلاً وصول کرده. گمرک یک حقوق ورودی وصول می کند یک مالیات بر ارزش افزوده؛ از یکی از اینها باید بردارد. دیوان به این مسئله ورود نکرده. خودتان نمی توانید این بحث را جمع کنید. اگر نظر معاونت حقوقی لازم الاجرا است چرا وزارت کشور چپ و راست نامه می نویسد. این مسئله به این سادگی نیست. اراده قانونگذار چیز دیگری بوده. اراده قانون گذار در الفاظ جاری و ساری است. دوستان حقوقی می گویند جایی که نص داریم جای تفسیر نیست. اینکه بگوییم قانونگذار نظرش این نبوده چیز دیگری بوده. بهرحال این الفاظ است که

جاری شده. اگر نظر قانونگذار این نبوده یک راه بیشتر ندارد. در جلسه‌ای که خدمت دوستان بودیم آقای رضوانی هم بودند. این‌ور و آن‌ور زدن ندارد. بروید استفساریه رسمی مطرح کنید. آقای قانونگذار نظر تان چیست؟ نظر من این است برویم از محل مالیات بر ارزش افزوده برداریم. بسیاری از کالاهای ما ارزش افزوده آن ۱٪ است. خیلی‌ها معافند. این ۱/۲ را می‌توانیم از آن برداریم؟ نظر سازمان مالیاتی این است اگر می‌خواهید بردارید از این بر ندارید. حتی اگر بخواهند بردارند جای سوال است می‌شود برداشت؟ از آنجایی که برخی ۱٪ و برخی صفر است. حجم یک درصدی‌ها هم قابل توجه است. در اینجا هم نه تخفیفی داریم نه معافیتی داریم. از همه چیز باید گرفته شود. برویم از حقوق ورودی برداریم؟ از حقوق ورودی وصول کنیم؟ که حاصل ضرب ارزش گمرکی در حقوق گمرکی به اضافه سود بازرگانی. قانون بودجه هر سال تصویب می‌شود که در قانون بودجه مشخص است. مثلاً حقوق ورودی خودرو آیا می‌توانم آن را از این محل بدهیم؟ به این سادگی نیست اگر بود تا حالا ده بار رفته و برگشته. برگردیم به این متن، معادل دوازده در هزار ارزش گمرکی کالاهای وارداتی که حقوق ورودی آنها وصول می‌شود، به حساب تمرکز وجوه وزارت کشور واریز نماید و وزارت کشور نیز مکلف است وصولی هر ماه را تا پانزدهم ماه بعد به حساب شهرداری‌ها و... واریز نماید.

دوازده هزار... کالای وارداتی ابهام دارد؟ یعنی یک مبلغی را باید حساب کنید بعنوان ارزش کالای وارداتی ۱۲ در هزار را ضرب کنیم. دیگر این قصه‌ها در صلاحیت ما نیست. اینها را که کنار هم می‌گذاریم. آنها به آثار اجتماعی و اقتصادی ورود نمی‌کنند. جاها را با هم قاطی نکنیم. دیوان محاسبات جایش همین است. در مجموع اراده قانونگذار چه بوده است؟

علیرغم اینکه یک سال و سه ماه پیش خدمت دوستان رسیدیم در آن جلسه آقای رضوانی فرمودند برویم برای اجرا. ولی چه اتفاقی افتاد. یک سال و چهار ماه می‌گذرد من نماینده دیوان محاسبات در گمرک هستم. با تمام این احوال من جز اینکه از دوستان آمار و ارقام بگیرم نگفتم چرا اجرا نمی‌کنید. با اینکه نظر شورای حقوقی را داشتم. البته این به این معنا نبود که ما رسیدگی نمی‌کردیم در آینده. لااقل من استارت قضیه را نزد. نهایتاً کمیسیون عمران دو سه تا جلسه برقرار کرده از حوزه‌های مختلف، نماینده‌های مجلس یک‌سری از آنها اصرار جدی دارند که برداشت همین است. رئیس کمیسیون آخرین جلسه نظر داد. گفتند جمع‌بندی جلسه این بود که نظر شورای حقوقی دیوان به دوستان ابلاغ شود. و استارت کار را مجلس دارد می‌زند. در جلسه شورای حقوقی که شورای مشورتی است افراد حقوقی وزین می‌نشینند و اشخاص حقیقی هستند،

بحث می‌کنند.

نماینده معاونت قوانین مجلس (مسلم روانبخش): این مسئله‌ای که مطرح شده همانگونه است که معاونت حقوقی ریاست جمهوری نظر داده بخشنامه‌ای که اعلام کردند. استعلام رسمی از ما صورت نگرفته رئیس محترم کمیسیون شوراها یک سوالی را مطرح کردند که ما هنوز به پاسخ آن نرسیده‌ایم. و این جلسه خوبی بود برای تبیین موضوع. ما می‌توانیم از اطلاعات دوستان هم استفاده کنیم. آنچه به نظر می‌رسد اصل حاکمیت قانون است در همه جا و تمام نظام‌های حقوقی آن را پذیرفته‌اند. یک اصلی هم در حقوق داریم بنام اصل عدم صلاحیت. یعنی هر نهادی که می‌خواهد دریافت، پرداختی انجام دهد باید بموجب صراحت قانون باشد. پس اصل بر عدم دریافت وجه اضافی است مگر اینکه قانونگذار در این مورد نص صریحی داشته باشد. نظری که شورای محترم حقوقی دیوان محاسبات دادند خیلی برای ما روشن نیست موضوعش برای ما مبهم است. و در حال حاضر کم و کیف اجرایش بر عهده خود سازمان گمرک گذاشته شده است. ولی آن چیزی که می‌خواهیم بصورت شفاف بیان کنیم فعلاً نمی‌توانیم بگوییم باید به تایید مجموعه حقوقی برسند. اگر دوستان صلاح می‌دانند نظرشان را چه در قالب استفساریه و یا نظر مشورتی از مجلس، سوالشان را مطرح کنند. سوابق را که ما ملاحظه کردیم سوابق تقنینی این هم نشان می‌دهد که بحث ارزش گمرکی طبق ماده ۱۴ قانون امور گمرکی مشخص است. و بنظر ما ارتباطی با ارزش افزوده ندارد.

آقای اسکندری (مدیر دبیرخانه کمیته حمایت از کسب و کار): کتبا از شما سوال نشده؟ و اگر ما سوال کنیم پاسخ می‌دهید؟

معاونت قوانین مجلس: کمیسیون شوراها در این ارتباط سوال کرده ولی ما هنوز جواب ندادیم.

آقای اسکندری: پیرو همین کارگروه ما کتبا از معاونت قوانین مجلس استعلام می‌کنیم.

نماینده وزارت اقتصاد (محسن کلانتری): این حکم از سال ۱۳۸۰ آمده. قبل از آن عوارض می‌گرفتیم تحت عنوان عوارض دروازه‌ای. در قانون تجمیع عوارض کلیه حقوقی که اخذ می‌شد تجمیع شد در قالب حقوق ورودی. ماده ۲ قانون تجمیع عوارض. تیصره ۳ ماده ۲ همین قانون ناظر بر همین حکم بوده

که جایگزین حکم عوارض دروازه ای شده یعنی تمام عوارضی که از واردات اخذ می شد تجمیع شده در قالب حقوق ورودی. آنجا هم یک حکم آورده اند. آنجا کمتر از ۲ در هزار بود. نمایندگان محترم مجلس تشخیصشان این بود که ۱/۲ درصد بشود. تبصره ۳ ماده ۲ می گوید بدهید به شهرداریها. نحوه تخصیص آنهم از محل اعتباراتی که ... عین همین حکم در قانون ارزش افزوده سال ۱۳۸۷ آمده. در سال ۱۴۰۰ مجدد حکم می آید نکته ای که ابهام ایجاد می کند اینجاست که سازمان برنامه و بودجه در تخصیص منابع ۱۰۰٪ تخصیص نمی دهد. با توجه به اینکه بخشی از منابع وصول نمی شود و یا اولویت هایی دارند. دولت یک بخش را تخصیص می داد یک بخش را تخصیص نمی داد. درصد تخصیص دقیقا چیزی نبود که شهرداری ها می خواستند. رایزنی کردند در مجلس. این عبارت را حذف کردند. با حذف عبارت این ابهام ایجاد شد. پس با این تفصیلی که عرض کردم این قاعدتا نمی تواند اضافه تر از آنچه حقوق گمرکی باید بگیریم اخذ شود.

به نظر وزارت اقتصاد این بخشی از حقوق گمرکی است. قانون ارزش افزوده چند فصل دارد یک فصل تخصیص است در تخصیص که ما نمی توانیم بگوییم علاوه بر آنچه قبلا می گرفتیم.

سازمان امور مالیاتی (فرهاد فلاح): در قانون سال ۱۳۸۷ به صراحت این بند آمده بود. این در حقوق ورودی هست. بحث اختصاصش بود. عوارض گمرکی وصول شده نیاز نیست چیز دیگری بگیرد. حالا که محقق شده بیا اینجوری توزیعش کن. آنجا گفته سازمان برنامه تخصیص بدهد اینجا گفته مستقیم بده خودم. ما دوبار به معاونت حقوقی نوشتیم که این اصلا ارتباطی با ارزش افزوده ندارد.

نماینده کمیسیون اقتصادی مجلس (سعید لاریجانی): من صراحتا نظر کمیسیون اقتصادی را عرض کنم که اصل برداشت مازاد را قبول ندارد نباید از مازاد برداشت شود. از متن قانون هم صراحتا مشخص است. تغییراتی که اتفاق افتاده ابهاماتی را ایجاد کرده. رویه قانونی باید از دیوان محاسبات نظریه ای اخذ شود حتما باید استفساریه رسمی گرفته شود.

سازمان برنامه و بودجه: قبلا تجمیع عوارض اتفاق افتاد ۲ در هزار شد ۱۲ در هزار. تجربه نشان داد اینکه پول داریم یا نه، حذف شود. از طرف گمرک انجام شود. قبلا پیش بینی می شد الان پیش بینی نمی کنیم.

اتاق تهران (دارایی): ما در قانون مالیات بر ارزش افزوده بر اساس منطوق قانون چیزی بعنوان مازاد مشاهده نمی‌کنیم. آنطور که مشاهده می‌شود مسئله دارد می‌رود به سمت استفساریه. اگر بر فرض محال پاسخ استفساریه موافق باشد با نظر دیوان محاسبات واقعا یک ظلم فاحشی در شان قانونگذار اتفاق افتاده. از نظر ما منبع ارزش افزوده است.

کمیسیون حقوقی اتاق ایران (آتش هوش): من از دیدگاه حقوقی به موضوع نگاه می‌کنم. روز اولی که دانشجوی دانشکده حقوق که پایه ذهنیش می‌شود این است که قانونگذار فهیم‌ترین، حکیم‌ترین و داناترین فرد جامعه است و اشتباه نمی‌کند. در پاسخ به مطالب نماینده دیوان محاسبات که کلمه به کلمه را ملاحظه می‌کنیم که هیچگونه ابهام ندارد و جای تفسیر ندارد اساسا تفسیر قانون به این روش نیست. کل قانون دیده می‌شود با مواد دیگر یک انسجام دارد. یک ساختار و یک سیستم است. من نمی‌توانم یک ماده را بکشم بیرون و کاری به بقیه نداشته باشم و آن را تفسیر کنم. بنابراین قانونگذار فهیم و دانا، اعوجاج و رفتار نامتناسب در قانون‌نویسی ندارد. وقتی در فصل ۹ می‌نویسد توزیع. قانونا می‌تواند و منع قانونی ندارد که اینجا هرچه می‌خواهد بنویسد اما یک قانونگذار فهیم و حکیم که لازمه قانونگذاری است نمی‌آید در فصول بر مبنای غیرش بنویسد. ضمن اینکه سیاستگذاری قوانین بر مبنای انسجام قوانین است. مطلب دیگری که گفته شد اگر بر مبنای ارزش افزوده نگیریم برخی از کالاها ارزش آن صفر است. وقتی قانونگذار می‌گوید اصل را نگیر فرعی را نمی‌گوید که قانون خاص برایش بگیرد. وقتی می‌گوید اصل آن ۱۰ درصد را نمی‌گیرم ولی آن ۱۲ در هزار که قانون خاص است می‌گیرم. مطلب دیگری که مغایرت قانونی پیدا می‌کند اگر بخواهیم اضافه بگیریم همین تبصره ۹ قانون می‌گوید سازمان را مکلف کرده که در مقاطع سه ماهه نیز میزان وصول بر ارزش افزوده و سهم هریک از شهرداریها، دهداریها، فرمانداریها و مناطق عشایری را از طرق مناسب به اطلاع عموم برساند. وقتی یک بخش را دیگری می‌گیرد، سازمان چگونه میتواند گزارش کند. وقتی گمرک می‌گیرد دیگر این اطلاع ناقص می‌شود و بنابراین نمی‌تواند اضافه‌تر باشد.

کمیسیون مالیات اتاق (خالقی): من در جلسات کمیسیون اقتصادی مجلس شرکت داشتم. هرچه می‌خواهد بگیرد در فصل ۷ می‌گوید. هیچ‌جا من ندیدم تکلیف بر اخذ باشد. من قائل به استفساریه نیستم. تفسیر به

رای خود بکنند. اصلاحیه دو فوریتی بزنند تا مالیات مضاعفی گرفته نشود.

سازمان مالیاتی (فلاح): پول وصول باید به خزانه برود. ما نظرم این است که مالیات مضاعفی گرفته نشود.

اتاق اصناف (کولجی): نیاز به استفساریه نداریم علت اینکه بخش خصوصی اصرار بر این مورد کرد من یادم می‌آید دو ساعت در خدمت آقای دکتر پور ابراهیمی روی این مسئله بحث شد. و در نهایت به این نتیجه رسیدند که این بند را به این طریق اصلاح کنند. قرار بود گمرک از محل حقوق ورودی این را دریافت کند. و عینا خودش به شهرداریها و دهیاریها بازپرداخت کند. به دلیل اینکه این قضیه وقتی می‌رفت خزانه، سازمان برنامه باید تخصیص می‌کرد. سازمان یک‌سری معیارهای خاص داشت که موجب می‌شد این قضیه اتفاق بیفتد. قانون کاملا شفاف است نیاز به استفساریه ندارد. از ماده ۳۸ به بعد، قانونگذار اجازه نمی‌دهد. به دلیل اینکه در اول ماده ۳۸ نحوه تقسیم وجوه را توضیح می‌دهد. قانون شفافیت کامل دارد.

اسکندری: اقدامی که شورای حقوقی دیوان محاسبات کرده، با آن چه باید کرد؟

کارشناس مالیاتی (اسماعیلی): ماده ۴۲ از مالیات نمی‌تواند باشد. گفته مشمول حقوق ورودی. در قانون مالیات بر ارزش افزوده گفتند ۹ درصد، ۵ درصد مالیات و ۴ درصد شهرداری. گمرک هم اگر اجازه وصول به او نداده‌اند از کسی اضافه بگیرد از مالیات نمی‌تواند باشد. چون گفته کسانی که مشمول حقوق ورودی هستند نگفته مالیات. مالیاتیها هم همین دیدگاه را دارند. اگر دیوان چنین نظری دارد مکتوب نظرش را بنویسد. که ما در شورا این را تصویب کردیم. باید از شورا بگیرد. یک شخص پیدا می‌شود در دیوان تفسیر می‌کند. یک نفر پیدا می‌شود برود دیوان عدالت اداری. این مشخص شود. استفساریه به این راحتی نیست. دو سال طول می‌کشد. قاضی هم می‌تواند تفسیر کند. اصل ۱۳۴ قانون اساسی دولت تصمیم می‌گیرد. صورتجلسه کنید. ۱- از مالیات باشد؟ ۲- از حقوق ورودی باشد؟ ۳- مازاد باشد.

مشاور کمیسیون گمرک اتاق (مظاهری): در صدر ماده ۳۸ تکلیف درآمدها را روشن کرده. در انتهای ماده می‌گوید سهم شهرداریها و دهیاریها حسب مورد به حساب اداره کل مالیاتی و حساب تمرکز وزارت کشور. همانجا اختیار داده که بموجب قانون می‌تواند بخشی را به حساب وزارت کشور بریزد. بنابراین بنظر می‌آید

ماده ۴۲ به جهت همین تصمیم باشد. عمده دوستان نظرشان این بود که این مبلغ جدیدی نیست. می‌گویند آنموقع که عوارض دروازه‌ای بود مامور وصول با چوبی به بار صاحب بار زده بود. از صاحب بار پرسیده بود بار چه داری؟ صاحب بار گفته بود اگر یک چوب دیگر بزنی، دیگر هیچ ندارم چون بار شیشه دارم! وضعیت تولیدکننده آنقدر مشکل دارد که اگر یک عوارض دیگر به او تحمیل شود دیگر تولیدی وجود نخواهد داشت و تحمل آن را نخواهد داشت.

دبیر انجمن واردات نهاده‌های دامی (نهائندی): همه عزیزانی که از دستگاه‌های اجرایی حضور دارند هیچکدام قائل به جدا گرفتن این عوارض نبودند. الا دیوان محاسبات. حتی ذینفع اصلی که سازمان شهرداری است می‌گوید من دوتا ۱/۲ نمی‌خواهم یک ۱/۲ می‌خواهم. من هم می‌گویم اصلاً به فاز استفساریه نروید. استفساریه یعنی چیزی که ابهام داریم. اگر به استفساریه بپردازیم قدم اول این است که ماهم شک کردیم. معلوم نیست در شرایط امروزی کشور خروجی‌اش چی باشد. پیشنهاد جایگزین من این است که آنطور فرمایشات ایشان (دیوان محاسبات) اشاره داشتند به نص قانون، ولی در فرمایشات ایشان نص قانون ندیدم. آنقدر ایرادات در تفسیرها می‌آید کم محتوا است که بجای تفسیر به تحریف قانون شبیه است. شکلی می‌گوید این مال تقسیم فصل ۷ است. **قانون کجا تکلیف کرده و کجا برای گمرک در قانون گفته دریافت و پرداخت کند. یک عدد معادل دارد. حقوق ورودی در قانون تعریف شده. ماده ۲ قانون** تجمیع همه را جمع کرده. گفته حقوق گمرکی، مالیات، حق ثبت سفارش، انواع عوارض و سایر وجوه دریافتی از کالای وارداتی تجمیع گردیده و معادل ۴ درصد از ارزش گمرکی کالا تعیین می‌شود. به مجموع این عدد و آن چیزی که دولت بعنوان سود بازرگانی سالانه تعیین می‌کند، می‌شود حقوق ورودی. تبصره ۳ هم گفته یک بخشی عوارض شهرداریها بود که ۴٪ بود. آن سهم شهرداریها ۱۲ در هزار است. از این محل، ۱۲ در هزار را بده به سهم شهرداریها. این تمام شده رفته سال ۸۷ همین تکرار شده. **سال ۱۴۰۰ هم یادمان نرفته که یکبار همه مالیاتها را در ۴٪ تجمیع کردیم.** در قانون ۱۴۰۰ یک بار دیگر از رو می‌خوانم ... کجا تفسیر کرده کجا تکلیف کرده. اگر بگیرد بنظر من صراحتاً خلاف قانون است. گفته معادل. چرا گفته معادل ارزش گمرکی، چون حقوق گمرکی چند تا جزء دارد. گفته در ۴٪ حقوق کسان دیگر هم پول دارند. از ۴٪، ۱/۲ را نمی‌توانی آقای شهرداری بگیری. تو از ارزش گمرکی ۱/۲ سهمت هست. تفکیک کرده توضیح داده. معادل یعنی یک محاسباتی که یک جزء را باید از یک کل استخراج کنید. بعد گفته حقوق

ورودی که وصول می‌شود. و توسط گمرک به حساب تمرکز وزارت کشور واریز شود. کل تکلیف گمرک این است.

سازمان مالیاتی (فلاح): کمیسیون عمران که ورود کرد دو موضوع بود. یکی عوارض شهرداریها با گزارشی که به دیوان داده شد. و یکی هم ماده ۴۲. هنوز هم رای نهایی نشده. آقای دستغیب گفت ما نظر معاونت هماهنگیمان را گرفته ایم. دادیم به مستشاری و دادستانی. گمرک با توجه به جلسه‌ای که برگزار شد، مجاب شود و دفاع کند شاید رای دیوان برگردد. موضوع عوارض حل شد ماند ماده ۴۲. سازمان مالیاتی، سازمان برنامه و وزارت اقتصاد نظرش مشخص است. برون در مستشاری و دادستانی دیوان دفاع کنند. شاید رای برگردد. دیوان هنوز رای نداده.

دیوان محاسبات (رشیدی): من یک سال و خورده‌ای درگیر این مسئله‌ام. همه مطالب که گفته شد در بحث هایمان داشتیم. دوستان فکر می‌کنند قصه خیلی روشن است. و گفتند کمیسیون اقتصادی و کمیسیون شوراها در اواخر جمع‌بندی همه نگفته‌اند روشن است. آنها ته کار به این نتیجه رسیده‌اند که این باید استفساریه بشود. دوم خود گمرک از ابتدا تا حالا دوسه بار اظهار نظرهای مختلف کرده. نامه‌ها موجود است. یک‌بار می‌گوید ۱۲ هزار را از ۴ دهم مالیات بر ارزش افزوده می‌گیرد. من شهادت می‌دهم گمرک از همه استعلام کرده. جوابها را من دارم. با این چیزهایی که دوستان اینجا مطرح کردند نمی‌خواند. می‌خواهم خواهش کنم این قصه اگر می‌شود بهمین آسانی جمعش کرد و بحث و ابهامی نداشت تا حالا حل شده بود. نظر دوستان بود **یا برود برای اصلاح قانون یا استفساریه بدهند که منظورت چیست**. کلمات را به همین راحتی نمی‌توان تفسیر کرد.

کارشناس دبیرخانه شورای گفت‌وگو (مهاجری): با توجه به اینکه چند بار تاکید بر نظر کمیسیون عمران شد؛ ماده ۲۳۴ قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی را قرائت می‌کنم. "ماده ۲۳۴- هرگاه حداقل ده نفر از نمایندگان و یا هرکدام از کمیسیون‌ها، عدم رعایت شؤونات و نقض یا استتکاف از اجرای قانون یا اجرای ناقص قانون توسط رئیس‌جمهور و یا وزیر و یا مسئولین دستگاه‌های زیرمجموعه آنان را اعلام نمایند، موضوع بلافاصله از طریق هیأت رئیسه جهت رسیدگی به کمیسیون ذی‌ربط ارجاع می‌گردد. کمیسیون حداکثر ظرف مدت ده روز موضوع را رسیدگی و در صورت وارد بودن با اظهار نظر صریح، گزارش خود را از طریق هیأت رئیسه به مجلس ارائه می‌دهد."

همانگونه که ملاحظه می‌فرمایید پس از تهیه گزارش در کمیسیون عمران نهایتاً تصمیم‌گیری به کمیسیون تخصصی یعنی کمیسیون اقتصادی ارجاع می‌شود که نماینده این کمیسیون در اینجا حضور دارند و اعلام کردند که با مزاد گرفتن مخالفیم.

گمرک (نقدی): ما در این دو سه ساله زیر بار نرفتیم. شاید فردا من نباشم و با یک نامه دیوان محاسبات شروع کنند همه را بگیرند. از قبل هم بگیرند. می‌شود یک معضل برای بخش خصوصی و مردم درست کنند. خواهش من این است **یک بار برای همیشه در قانون، حلش کنیم.** در واقع اگر بیاییم آقای رشیدی همیشه لطف داشتند. هنوز هم پرونده‌ای در مستشاری تشکیل نشده است. اگر آقای رشیدی نباشد یا بازنشسته شوند معلوم نیست شخص بعد از ایشان نظر ایشان را خواهد داشت. خواهش من این است که یک بار برای همیشه از مسیر قانونی که با تعویض افراد برداشت دیگری نشود و حل و فصل شود. هفته گذشته با حضور رئیس دیوان جلسه‌ای گذاشته بودند که متنی براساس ماده ۲۳۴ آیین‌نامه داخلی مجلس تنظیم کرده بودند. گمرک، سازمان برنامه و سازمان شهرداریها معرفی بشوند به جهت اینکه به نظر دیوان، این قانون را اجرا نکردی. در این جلسه با توضیحات تندتر در کمیسیون گفتیم که منجر شد دیوان یک با دیگر بررسی کند. همینجور رها نکنیم. تعیین و تکلیف شود شفاف.

کمیسیون گمرک اتاق ایران (فاروقی): ما قبل از این جلسه با حقوق‌دانهای زیادی جلساتی داشتیم. جملگی هم همین نظر را داشتند. آنچه از منظر بخش خصوصی مطرح است. اینکه تکلیف جدیدی در شرایط خاص کشور و هزینه از آنچه از واردکنندگان گرفته می‌شود. تحمیل نشود. ما نیاز داریم **بستر اقتصادی کشور آرامش مطلوبی را داشته باشیم. آنچه برای ما مسجل است در تفسیر قانون اینکه الان اختلاف در تسهیم و توزیع است.** آنچه شهرداریها مطرح کردند که سهم آنان در قالب ارزش افزوده است یا جدا از آن یا ۱۲ در هزار در توزیع و تسهیم از حقوق گمرکی که ابتدای قضیه از همینجا آغاز شد. **ماده ۴۲ قانون جدیدی نیست. منبعث از تبصره ۳ ماده ۴۱ قانون ارزش افزوده سال ۱۳۸۷ است.** و تبصره ۳ ماده ۲ قانون الحاق موادی به قانون برنامه سوم توسعه موصوف به قانون تجمیع عوارض بوده و حکم صریحی دارد. **تاسیس جدیدی در اینجا نداریم که بخواهیم حسب رفع شک و ابهام لایحه استفساریه تقدیم کنیم.** دوستانی که از دیوان محاسبات به درستی فرمودند که ما دلیل ورودمان هم همین بوده اختلافی که بین دولت مطرح شده. وزارت کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی، گمرک و سازمان مالیاتها و محاسب

همین موضوع آمدیم ورود کردیم به این قضیه و شاید همان استفساریه که به عنوان شهرداری و کمیسیون عمران مطرح شده، سوالش بگونه‌ای بوده که آن جواب را اقتضاء می‌کرده و آنگونه که من از صحبت‌های آقای رشیدی متوجه شدم پافشاری روی آن نظر هم ندارند. ما قائل به این هستیم که **ابتدائاً قضیه بین دولت حل و فصل شود.** از باب همین قضیه، شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی مسئولیتی در بحث خصومت در بین دستگاه‌های دولتی ندارد. ولی آنچه می‌توانند فی‌ذاته تأثیری در بازار و یا فعالان اقتصادی ایجاد بکنند می‌تواند در شورای گفت‌وگوی مرکز مطرح بکند. شورای گفت‌وگو به‌نوعی متشکل از قوای مختلف است. نمایندگان مجلس حضور دارند می‌توانیم نماینده کمیسیون عمران را دعوت کنیم به شورا که ریاستش با وزیر محترم اقتصاد است. نمایندگان قوه قضاییه هم حضور دارند. حتماً از نماینده دیوان محاسبات هم دعوت می‌کنیم در صحن شورا شاید این فصل خصومت باشد. عیناً هم اگر اینچنین باشد پافشاری هم نخواهند کرد. همانگونه که آقای مهاجری فرمودند در نهایت اگر گزارشی می‌خواهد برود و باید برود به هیات رئیسه و کمیسیون تخصصی تا رسیدگی کنند. باز هم تأکید بر این است که چون اختلاف بین دستگاه‌های دولت است و تأثیری بر بخش خصوصی می‌گذارد اگر دوستان موافقت بفرمایند موارد و اظهار نظرها را به مقامات سازمان منتقل کنند. موضوع را طرح کنیم در شورای اصلی تا به امید خدا تعیین و تکلیف شود. تا نظریه جامع و مانع و واحدی را بگیریم. تمام نظراتی که دوستان دادند، **حقوقدانان بزرگ کشور، جملگی همین نظریه را دارند. در حله نخست می‌گویند احکام تابع قوانین و قسمت‌ها هستند اگر چه خود ماده هم می‌تواند حکمی را تکلیف بکند.** باز می‌گویم شهرداریها هم قائل به این هستند اختلاف در مقدار ۵ همت و همان ۴۰۳ میلیارد تومان است. ولی توجه بفرمایید اگر عدد بخواهد آن چیزی باشد که می‌گویند من عددی دیدم ۲۳ همت، عدد بالایی است. دولت حقوق ورودیش ۱۲۳ همت بوده ۱۲۶ میلیارد تومان هم ارزش افزوده دریافت کرده. اگر استفساریه بخواهد بشود این جنبه کشفیت دارد و بر می‌گردد شاید به سال ۱۳۸۷. اینکه فضا آرام باشد، اینگونه بهم می‌ریزد. درخواستی که دارم دوستان دستگاه‌های دولتی خودشان منتقل کنند و تصمیم بگیرند این را منوط کنیم به جلسه شورای گفت‌وگو.

رئیس مرکز بهبود کسب‌وکار اتاق ایران (زائری): برای جمع‌بندی یک بحث کوتاه‌مدت داریم یک بحث بلندمدت. استفساریه بلند مدت است. در بحث کوتاه‌مدت تنها دستگاه نظارتی که ابهام دارد دیوان محاسبات است. دیوان محاسبات اقدامی که می‌شود صورت داد بحثی که در شورای حقوقی آنها مطرح شده مبحث تفسیر قضایی را که هنوز مطرح نکردند. البته ممکن است بازبینی هم بشود. و شورای حقوقی تفسیر دیگری

انجام شود. هنوز هیچ اقدام اجرایی هم انجام نداده. امکان پذیر است که دیوان محاسبات هیچ اقدام اجرایی انجام ندهد. در مورد استفساریه از معاونت قوانین مجلس، استعلام است. اگر مطرح کنند جنبه ارشادی دارد. اگر استفساریه مطرح شود بر این است که آیا این مازاد است یا خیر که به کمیسیون تخصصی که اقتصاد است می رود. اگر لایحه داده شود به کمیسیون اقتصادی می رود. بر اساس نظری که گرفته شده نظرش این است که مازاد نیست. بنابراین در این تقسیم بندی اگر دیوان محاسبات اقدامی در کوتاه مدت انجام ندهد شاید هم یک بازبینی هم بتواند انجام دهد تا اینکه مسیر بلندمدت انجام شود و تن و بدن فعال اقتصادی نلرزد. دستگاہها هر زمان دچار کمبود مالی می شوند سراغ تفسیر می روند. تفسیرها هم صرفاً حقوقی نیست. ما دچار کمبود بودجه و درآمد هستیم. تفسیرها حقوقی، سیاسی شده. دوستان شهرداری هم خودشان قائل به این نیستند که آسیبی به فعال اقتصادی برسد. آنها یک سری مباحث دارند در توسعه شهری که باید انجام شود.

مدیر دبیرخانه شورای گفت و گو و رئیس جلسه (اسکندری): کمیته تخصصی که جناب آقای اسماعیلی پیشنهاد فرمودند کمیسیون زحمت بکشد ۴،۵ نفر از عزیزان کارشناسان حقوقی، مشارکتی داشته باشند علاوه بر این صورت جلسه که بر اساس بازخوانی مجدد فیلم جلسه، دوستان دبیرخانه انجام می دهند، تمام مطالب و نکاتی را که فرمودید مجدداً بررسی و مستندات جمع بندی شود. خواهش ما این است که به فوریت این را هم برای همه اعضا تهیه کنیم. هم دیوان محاسبات کمک کند که این رای اصلاً صادر نشود. چون مانعی می شود و بعداً فعال اقتصادی باید برود شکایت کند. کار به دیوان عدالت بکشد. این هم امنیت روانی و هم اقتصادی فعال را بهم می ریزد.

معاونت قوانین مجلس هم استعلامش را انجام می دهیم. همراهی هم نیاز داریم از کمیسیون اقتصادی و شوراها و رونوشت ارسال خواهیم کرد برای عزیزان. حتماً در جلسه بعدی شورا به فوریت مطرح شود. اختلاف نظر بین بخش های دولتی طبق مقررات با معاونت حقوقی ریاست جمهوری است. از ظرفیت قانونی این معاونت هم استفاده کنیم.

۱- استعلام از معاونت قوانین مجلس شورای اسلامی توسط دبیرخانه شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی (اتاق ایران) اقدام: طی نامه شماره ۲۷/۸۶۶۱/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۰۲ از جناب آقای عبدالملکی معاون محترم قوانین مجلس شورای اسلامی در این خصوص استعلام گردید.
نتیجه: بر اساس مکاتبه انجام شده و دریافت استعلامات از مرکز پژوهش های مجلس و معاونت قوانین مجلس،

اقدامات بعد از جلسه کارگروه

<p>نظر بر اینست که وجوه ۱۲ در هزار موضوع ماده ۴۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده مازاد بر حقوق ورودی و مالیات بر ارزش افزوده نمی‌باشد و نیازی به اخذ عوارض مازاد نیست.</p> <p>۲- تنظیم گزارش کارشناسی به انضمام مستندات و ارسال برای دیوان محاسبات کشور، سازمان بازرسی و کمیسیونهای تخصصی مجلس</p> <p>اقدام: طی نامه شماره ۱۰۱/۱/۸۷۹۵/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۰۷ از جناب آقای محمدی دادستان محترم دیوان محاسبات درخواست گردید اعلام رای شورای حقوقی دیوان متوقف و موضوع مجدداً مورد بررسی قرار گیرد.</p> <p>نتیجه: بر اساس اطلاعات واصله از دفتر دادستان محترم، روند ابلاغ رای شورای حقوقی متوقف شده و مقرر است که موضوع مجدداً با حضور نمایندگان بخش خصوصی، مطرح و رسیدگی گردد.</p>	
<p>۱- موضوع در کارگروه تخصصی شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی مطرح شده اما به دلیل وجود اختلاف بین دستگاهی در تفسیر قوانین و مقررات، موضوع در صحن اصلی کمیته حمایت از کسب و کار و با حضور نمایندگان سه قوه مطرح گردد.</p> <p>۲- <u>متن پیشنهاد نهایی</u>: با توجه به نظر معاونت قوانین مجلس، معاونت حقوقی ریاست جمهوری و نیز مرکز پژوهش‌های مجلس مبنی بر اینکه وجوه ۱۲ در هزار موضوع ماده ۴۲ قانون مالیات بر ارزش افزوده مازاد بر حقوق ورودی و مالیات بر ارزش افزوده نمی‌باشد و نیازی به اخذ عوارض مازاد نیست؛ دولت در خصوص نحوه تسهیم و اینکه گمرک این ۱۲ در هزار را از چه جوهی و از چه محلی کسر و برداشت نماید به صورت شفاف تعیین تکلیف و مشخص نماید.</p>	پیشنهاد دبیرخانه
<p>۱- نامه دبیرخانه شورا به معاون قوانین مجلس شورای اسلامی به شماره ۸۶۶۱ / ۲۷ / ص مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۰۲</p> <p>۲- پاسخ معاون قوانین مجلس شورای اسلامی به شماره ۵۷۳۹۵ مورخ ۱۴۰۳/۰۹/۰۶</p> <p>۳- نامه معاونت حقوقی رئیس جمهوری به شماره ۵۲۵۶۵/۱۳۹۳۸۹ مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۰۷</p> <p>۴- نامه دبیرخانه شورا به دادستان دیوان محاسبات به شماره ۱۰۱/۱/۸۷۹۴/ص مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۰۷</p> <p>۵- نامه رئیس مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی به شماره ۱۱۰۰۰/۱۰۱۹۴-۸۲ مورخ ۱۴۰۳/۰۸/۲۶</p>	مستندات پیوست